

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)
ดำเนินการวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Methodology) แบ่งการ
วิจัยเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย อำเภอให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรูปแบบการพัฒนา
4. วิธีดำเนินการทดลองในการวิจัย
5. การประเมินผล
6. กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอ ทั่วประเทศ เรียกโดยย่อว่า กศน.อำเภอ จำนวน 877 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอ จำนวน 275 แห่ง โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามานะ
(Taro Yamane) (รังสรรค์ สิงห์เลศ. 2551 : 70-77)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในที่นี้กำหนดไว้ที่ .05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{877}{1 + 877(0.05^2)} \\ &= \frac{877}{3.1925} \\ &= 274.70634 \\ &\approx 275 \text{ แห่ง} \end{aligned}$$

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอแล้วผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากรายชื่อมา
ศึกษา 275 แห่งของแต่ละอำเภอทั่วประเทศ ในแต่ละศูนย์ฯ จะใช้ผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 10 คน โดย
เลือกฝ่ายบริหารแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 5 คน และใช้วิธีการสุ่มโดยบังเอิญจาก ครู – อาจารย์
4 คน และเจ้าหน้าที่ 1 คน รวมทั้งสิ้น 2,750 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่

2.1.1 โครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอ

2.1.2 การปฏิบัติด้านการบริหาร

2.1.3 เทคโนโลยีและระบบงาน

2.1.4 การปฏิบัติของครูและทีมงาน

2.1.5 การพัฒนาครูและทีมงาน

2.1.6 เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน

2.1.7 ภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.2 ตัวแปรต้นกลางหรือตัวแปรเชิงเหตุและผล ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร

ได้แก่

2.2.1 บรรยากาศและวัฒนธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอ

2.2.2 การจูงใจ

2.3 ตัวแปรตาม คือ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยปรับใช้และพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดตัวนั้นมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมข้อความลงใจช่องว่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่นำมาศึกษา 9 ปัจจัย เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับของปัจจัยที่นำมาศึกษามีจำนวนทั้งหมด 85 ข้อดังนี้

1. โครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอจำนวน 8 ข้อ
2. การปฏิบัติด้านการบริหาร จำนวน 8 ข้อ
3. เทคโนโลยีและระบบงาน จำนวน 13 ข้อ
4. การปฏิบัติของครูและทีมงาน จำนวน 9 ข้อ
5. การพัฒนาครูและทีมงาน จำนวน 10 ข้อ
6. การจูงใจ จำนวน 9 ข้อ
7. เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน จำนวน 8 ข้อ
8. บรรยากาศและวัฒนธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 11 ข้อ
9. ภาวะผู้นำทางวิชาการ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับการรับรู้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับความเป็น
องค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เป็นแบบ
มาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดย
จำแนกเนื้อหาในการสอบถามออกเป็นสองประเด็นหลัก คือ เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะด้าน
กระบวนการลักษณะด้านผลลัพธ์ มีข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อดังนี้

1. ลักษณะด้านกระบวนการ จำนวน 12 ข้อ
2. ลักษณะด้านผลลัพธ์ จำนวน 11 ข้อ

3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัยการหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการ
วิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 เครื่องมือทุกฉบับ ได้ผ่านการพิจารณาด้านเนื้อหา (Content Validity)
ความหมายและการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างของ
เนื้อหาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index :
IOC) หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของเนื้อหาว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้และข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการ
บริหารที่นำมาศึกษา 9 ปัจจัยนั้น เป็นข้อคำถามที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวิจัย มีความถูกต้องและ
ครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และ
ตรวจสอบการใช้ถ้อยคำภาษา มีความเหมาะสมและสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการ
สอบถามหรือไม่ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของ

ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ คือ เป็นผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การและองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่

1. ผศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ วุฒิการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต ตำแหน่งอาจารย์สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านเนื้อหา

2. ผศ.ดร.ไพศาล วรคำ วุฒิการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตรวจสอบด้านสถิติ การวัดผลและประเมินผลการวิจัย

3. ผศ.ชมพูนุท เมฆเมืองทองคำ วุฒิการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตรวจสอบด้านภาษา

4. ว่าที่ ร.ต.ดร.สมปอง วิมาโรคำ วุฒิการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

5. ดร.สุประณีต ยศกลาง วุฒิการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

3.2.2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลที่จะใช้ในการวิจัยในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 50 แห่ง (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551 : 141)

3.2.3 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminates Power) ด้วยวิธีการหาอัตราส่วน ค่าวิกฤต t ระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ มาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนสูงกับกลุ่มคะแนนต่ำ โดยเลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.734 ขึ้นไป หมายถึงทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยในข้อนั้นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นข้อคำถามในเครื่องมือฉบับจริง

3.2.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551 :

3.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเดิม เพื่อมารับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อทำวิทยานิพนธ์จากประธานกรรมการ โครงการปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และหนังสือแนะนำตัวเองจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทาง ไปรษณีย์ และผู้วิจัยระบุระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 4 สัปดาห์ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วให้ส่งแบบสอบถามมายังผู้วิจัย โดยตรงตามที่อยู่ ซึ่งผู้วิจัยได้พิมพ์ติดไว้ที่แบบสอบถาม เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้ติดตามโดยส่วนตัวและอาศัยบุคคลที่รู้จักรวมทั้งการติดตามทางโทรศัพท์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำข้อมูล โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและ LISREL เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

5.1 สถิติบรรยาย

1. การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และระดับการพัฒนาเป็นปัจจัยทางการบริหารที่นำมาศึกษา

5.2 สถิติอ้างอิง

1. การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติเอฟหรือที เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยทางการบริหารกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

2. การทดสอบตัวแบบการวิจัยเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

3. การตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบ เพื่อศึกษาภาพรวมของตัวแบบว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด โดยใช้สถิติไค-สแควร์ คำนวณวัดระดับความสอดคล้อง ค่า RMSEA ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ ค่าสูงสุดของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน

4. การปรับตัวแบบ ผู้วิจัยปรับตัวแบบบนพื้นฐานของทฤษฎีและงานวิจัยเป็นหลัก ดำเนินการโดยจะตรวจสอบผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ ว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ค่าใดแปลกเกินความเป็นจริงหรือไม่ และพิจารณาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared Multiple Correlation) ให้มีความเหมาะสมรวมทั้งพิจารณาค่าความสอดคล้องรวม (Overall fit) ของตัวแบบว่าโดยภาพรวมแล้วตัวแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด และจะหยุดปรับตัวแบบเมื่อพบว่าค่าสูงสุดของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า 2.00 (รังสรรค์ ดิงเหลือ. 2551 : 161-268)

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วยบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จำนวน 16 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ผู้แทนจากกลุ่มต่างๆอย่างครบถ้วน กลุ่มเป้าหมาย คือผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน นักวิชาการ ชาวบ้าน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน-นักศึกษาบุคลากรทางการศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- 1.1 เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีน่าเชื่อถือ
- 1.2 เป็นผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือกับการวิจัย
- 1.3 เป็นผู้ที่มีเหตุผลและกล้าแสดงความคิดเห็น
- 1.4 มีลักษณะของการเป็นตัวแทน หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบจำลองในการพิจารณาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน นักวิชาการ ชาวบ้าน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน-นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา วิพากษ์รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน นักวิชาการ ชาวบ้าน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา วิพากษ์รูปแบบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เพื่อร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน เพื่อวิพากษ์เสนอแนะรูปแบบการพัฒนาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจดบันทึกลงในแบบการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ การบันทึกภาพและเสียงทุกเนื้อหา แล้วนำมาสรุปข้อความที่ได้บันทึกไว้และทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับบริบทของการวิจัย และปรับปรุงรูปแบบตามการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์กลุ่มการวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใดที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ 1 และนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) จากนั้นทำการสังเคราะห์กลุ่มการวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นแบบจำลองในการพิจารณา

3.2 นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาระดมสมอง เพื่อวิพากษ์รูปแบบที่สร้างขึ้น และให้คำแนะนำโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน นักวิชาการ ชาวบ้านคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา วิพากษ์รูปแบบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เพื่อร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน ผู้วิจัยแบ่งให้นั่งเป็นกลุ่มย่อย และร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ของตนเอง และนำมาสรุปถ่าอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่(Brain Storming) และนำผลการเสนอแนะปรับปรุง รูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ระยะที่ 1 การวิจัย

ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1. โครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 2. เทคโนโลยีและระบบงาน 3. การปฏิบัติด้านการบริหาร 4. การปฏิบัติของครูและทีมงาน 5. การพัฒนาครูและทีมงาน 6. เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน และ 7. ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ตัวแปรต้นกลาง คือ 1.บรรยากาศและวัฒนธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 2.การจูงใจ

ตัวแปรตาม คือ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทั่วประเทศ จำนวน 877 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 275 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำข้อมูล โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและ LISREL เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ

ระยะที่ 2 การพัฒนา

สร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จำนวน 16 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การนำผลการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา

การรวบรวมข้อมูล ใช้การระดมสมอง (Brain Storming) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups)

แผนภาพที่ 4 กระบวนการวิจัยทั้ง 2 ระยะ